

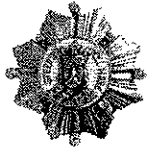
CAJ

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-1914 din 18.03. 2020
La nr. 111 din 09.03.2020

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat Raportul de expertiză anticorupție asupra nivelului coruptibilității proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural.

Anexă: potrivit textului – 3 (trei) file.

Director

Ruslan FLOCEA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>923</u>
<u>do</u> "	<u>03</u> 20 <u>20</u>
Ora	

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO20/6409 din 18.03.2020

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul, iar autor nemijlocit este Deputatul în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional „*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*

e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului de decizie nu se regăsește pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova, ceea ce constituie o abatere de la prevederile legale cu privire la transparența procesului de elaborare a deciziilor, statuate la art.8 lit.a) din Legea nr.239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional.

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul la proiectul prenotat al părților interesate pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului.

Deși proiectul a fost elaborat cu abateri de la normele legale cu privire la transparența în procesul decizional, părțile interesate au avut acces la proiect și materialele aferente acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, *„La art. 18 alineatul (2) din Legea nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural [...], textul: „Alocațiile anuale vor fi prevăzute în bugetul de stat pentru anul respectiv” se va completa cu textul: „Alocațiile anuale din bugetul de stat, cumulativ cu alte surse, pentru Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural vor constitui nu mai puțin de 3% din cheltuielile aprobate ale bugetului de stat”.*

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural. Modificarea vizează mărirea Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, care se propune a fi de cel puțin 3% din cheltuielile aprobate ale bugetului de stat pentru anul respectiv.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Așa cum rezultă din nota informativă, proiectul urmărește majorarea Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural. Actualmente nu este reglementat un quantum concret al acestui Fond, însă se propune ca acesta să fie de cel puțin 3% din cheltuielile aprobate.

Deși se urmărește susținerea mai consistentă a investițiilor aferente obiectivelor și măsurilor de sprijin incluse în Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală, având în vedere implicațiile financiare a proiectului, se constată necesitatea coordonării propunerilor respective cu Guvernul. Mai mult decât atât, la moment, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului promovează un proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 276/2016 (*număr unic 75/MADRM/2020*), care conține mai multe prevederi în favoarea potențialilor beneficiari de subvenții. Acest proiect a fost supus expertizei anticorupție, iar rezultatele expertizei sunt reflectate în Raportul de expertiză anticorupție nr. ELO20/6381 din 09.03.2020, care poate fi vizualizat pe pagina web oficială a

Centrului Național Anticorupție www.cna.md.

Prin urmare, întru respectarea interesului public, se recomandă coordonarea acestor două proiecte și promovarea unei viziuni unice conformă cu politicile de dezvoltare a agriculturii și a mediului rural.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Nota informativă conține informații sumare la toate compartimentele. În special, nu este descris modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare dar și politicile din domeniul susținerii investițiilor în agricultură și a susținerii mediului rural. Referitor la condițiile care au impus elaborarea proiectului, de asemenea se atestă o analiză laconică și lipsa unei abordări multiaspectuale.

În acest context, se impune completarea notei cu informații la toate compartimentele și argumente întemeiate pentru susținerea necesității și a impactului pozitiv al proiectului.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară”.*

La compartimentul 4 din nota informativă se menționează că „*Implementarea prevederilor acestui proiect necesită cheltuieli suplimentare de la Bugetul de Stat, începând cu anul 2021”.*

În pofida acestei constatări, în notă nu sunt expuse alte date referitoare la eventualul impact financiar al proiectului asupra bugetului public național. În acest context, nu se regăsesc careva analize, prognoze, comparații, proiectul fiind lipsit de o argumentare și fundamentare economico-financiară. În privința acestor aspecte nota informativă urmează a fi completată.

Totodată, având în vedere faptul că, proiectul are un impact bugetar, în sensul alocării unor resurse financiare suplimentare Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, adoptarea acestuia urmează să fie corelată cu politicile bugetar-fiscale conform exigențelor art. 131 alin. (4) din Constituție, potrivit cărora „*Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”.*

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art. 54 din Legea nr. 100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul nu reglementează în mod direct activitatea entităților publice și nici a agenților publici.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

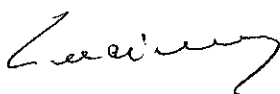
Prin proiect se propune modificarea Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural. Modificarea vizează mărimea Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, care se propune a fi de cel puțin 3% din cheltuielile aprobate ale bugetului de stat pentru anul respectiv.

Deși se urmărește susținerea mai consistentă a investițiilor aferente obiectivelor și măsurilor de sprijin incluse în Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală, se constată necesitatea coordonării propunerilor respective cu Guvernul din următoarele considerente: (1) conform exigențelor art.131 alin.4) din Constituție: *„Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern”*; (2) la moment, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului promovează un proiect de lege pentru modificarea Legii nr.276/2016 (număr unic 75/MADRM/2020) cu prevederi mai ample.

Nota informativă conține informații sumare la toate compartimentele, iar proiectul este lipsit de fundamentarea economico-financiară.

Pentru promovarea mai argumentată a proiectului, se impune completarea notei informative cu informații la toate compartimentele și cu argumente întemeiate pentru susținerea necesității și a impactului pozitiv al proiectului.

18.03.2020

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Ilie Creciun , Inspector principal